

LsN Eeva Attila

LsN Virpi Korhonen

7.11.2019

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden valtiovarainministeriön hallinnonalan erityislaeissa olevien viittausten muuttamisesta viittauksiksi lakiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (HE 55/2019 vp)

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä.

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi valtiovarainministeriön erityislaeissa olevat viittaukset kumottavaan hallintolainkäyttölakiin viittauksiksi lakiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019; jäljempänä myös HOL), joka tulee voimaan 1.1.2020. Esityksessä ehdotetaan lisäksi erillisten tarkempien muutoksenhakua koskevien säännösten poistamista siltä osin kuin niitä voidaan pitää HOL:n voimaantultua päällekkäisinä ja tarpeettomina.

Hallintolainkäyttöä koskevan sääntelyn uudistamisen tavoitteena on ollut täsmentää sääntelyä siten, että oikeudenkäynnin osapuolet ovat nykyistä paremmin selvillä prosessuaalisista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan, täydentää sääntelyä niin, että prosessisaannokset vastaavat nykyistä paremmin oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimuksia, vahvistaa hallintotuomioistuinten mahdollisuuksia tehokkaaseen prosessinjohtoon sekä kehittää korkeimman hallinto-oikeuden asemaa nykyistä enemmän ennakkopäätöstuomioistuimeksi.

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10	PL 25	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi
HELSINKI	00023 VALTIONEUVOSTO			

Lakiehdotukset laaditaan paitsi perustuslain myös lähtökohtaisesti yleislakien mukaisiksi. Yleislaista poikkeamiseen tarvitaan aina erityinen, painava syy.

Vaikka esityksestä puuttuvat asianmukaiset säännöskohtaiset tai ehdotettuja muutoksia tarkemmin kuvaavat yleisperustelut, niin esityksen rinnakkaistekstin perusteella voidaan todeta ehdotettujen muutosten koskevan paitsi viittaussäännösten ja niiden kirjoitusasun päivittämistä, myös tarpeettomien yleislaeissa säädetyn kanssa päällekkäisten säännösten poistamista. Tarpeetonta päällekkäisyyttä on syntynyt erityisesti HOL:n uusien valituslupaa ja viranomaisen valitusoikeutta koskevien säännösten kanssa. Viittaustekniikkaa muutettaisiin siten, että viittaus yleislakiin kirjoitettaisiin selkeästi informatiiviseen muotoon.

Uudessa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa yleislaissa on lähtökohtana, että hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valituslupan (HOL 107.1 §). Muutoksenhausta muun hallintotuomioistuimen päätökseen säädetään erikseen. Valituslupamenettelyn periaatteet säilyvät nykyisinä. Korkeimman hallinto-oikeuden on myönnettävä valituslupa, jos tapaukseen soveltuu jokin valituslupan myöntämisperusteista.

Uudessa yleislaissa on lähtökohtana myös, että alkuperäisen päätöksen tehneellä hallintoviranomaisella on oikeus valittaa ensi asteen hallintotuomioistuimen päätöksestä, jolla viranomaisen hallintopäätös on kumottu tai sitä on muutettu (HOL 109.2 §). Viranomaisen valitusoikeudesta ei siten ole tältä osin enää tarpeen säätää erikseen. Muutoin säännökset viranomaisen valitusoikeudesta vastaavat nykyistä sääntelyä. Viranomainen saa hakea muutosta valittamalla hallintoviranomaisen tai hallintotuomioistuimen päätökseen, jos valitusoikeus on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi (HOL 7.1 ja 109.3 §). Tarvittaessa viranomaisen valitusoikeudesta voidaan säätää erikseen niin kuin nykyisinkin.

Oikeusministeriö kannattaa muutoksenhakusäännösten päivittämistä, eikä ministeriöllä ole huomautettavaa hallituksen esityksessä säädettäväksi ehdotettuun.